

Gazeta este de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, F6i'a, candu concedu ajutoriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunátoria.

Anulu XXXII.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 36.

Brasiovu 26/14 Maiu

1869.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Brasiovu 24 Maiu. Organulu celu mai acomodatu pentru descoperirea nu numai a opiniunilor politice, ci si a neajunselor, a asupririlor si suferintelor, ce se suporta si din cauza, ca nu se descoperu in tota golatatea sa, cá se devina la cunosciintia inaltului regimu, este organulu de publicitate. Acesta, pe catu ne értá starea exceptionale a presei, pe care nu o pré cumpaniramu cu cumpan'a de auru, tiene deschise colónele nu numai corporatiunilor, ci si privatilor; ér' informare mai buna cá prin diurnale, cari se considera si in adeveru, ca si pórtá tipulu opiniunei publice, abia se póte da mai cu succesu pe alte cai gruntyuróse. „Gazet'a“ atatu sub absolutismu, catu si de atunci incóce e cetita si prin traduceri expresu poruncite la locurile mai inalte si se pune multu temeiu pe adeverurile ce le descopere, fiinduca impartasiesce starea lucrurilor din fontanele celea mai autentice, cari nu exageréza, dar' nici intortóca lucrurile prin partialitate, nici facia cu cei mai intimi ai sei si cu afacerile loru. Acestea premise potu servi si la adres'a comerciantilor si a economilor de vite din Brasiovu si giuru, cari nu sciú a se folosi de publicitate nici in interesulu loru materiale, ci mai bine suferu daune îndelungate si rătătorie cu lunele, pana candu li se midilocesce vreo vindecare a pedecelor daunatióse, dupa cuprinsulu informatiunilor de a dóua mana, care inse controlate prin publicitate intetita, ar' scóte si rezultate mai intetite si mai amesurate starei celei adeverate a lucrurilor, de care in fondulu seu trebuie se se intereseze si statulu, cá unulu ce e detoriu in favórea starei sale materiale a delatura tóte pedeele comericiului, economiei de vite si ale industriei.

Negutiatorii, industrialii si economii de vite din Brasiovu si giuru au indreptatu una petitiune catra ministrulu de comerciú, intre altele, cá se se libereze aducerea lanei in saci s. a., pentru cá industriarii districtului acestuia se nu se arunce intr'una miseria, care li se casiuna prin mesurile regimului, ce oprescu aducerea lanei, supunendu-o la dificultati prin aierisire si afumare, poruncita sub steametu, cá se se opréscá intrarea bólei de vite in Ardélu.

Inaltulu regimu póte fi bine informatu din partene, ca e lucru constatatu chiaru si prin comisiunile medicilor, ca de cate ori s'a furisitu in Ardélu ból'a de vite, totudéun'a s'a adusu prin vite cornute aduse pe sub mana, dar' nici odata prin turme de oui nici prin lan'a loru. Pentruca cine nu scie, ca unde pasce óuea vitele cornute nu potu nici voru a pasce cu atatu mai pucinu contactu potu se aiba. Apoi se se întrebe economii cei mai experti, déca intre vite cornute si între oui se póte straplanta séu molipsi ból'a de vite? Lasamu, ca turmele de oui cu anii întregi -si au pasiunile sale in locuri montuóse si campuri departate sub ceriulu liberu, ér' nu inchise, cu atatu mai pucinu intr'una cu vitele cornute, dar' nici aici dupa aducere n'au contactu cu vitele mari, candu se aducu pe la zahonale séu macelulu pentru scoterea seului.

Avemu convingerea, ca inaltulu regimu va apretia aceste impregiurari si nu va îndelunga a satisfice rugatiunilor celor urgente ale respecti-

viloru industriarii din Ardélu, cari la din contra devinu impedeati in desvoltarea industriei si a negotiului acestui importantu, spre daun'a venitului statului, alu civiloru lui si a nutrireii loru cu familia numeróse, cari prin impedearea acestui negociu -si perdu ocupatiunea, prin care -si agonisescu traiulu vietii si darea. —

— Asupra instructiunei pentru nóuele alegeri ale corporilor representative si ale oficialoru in fundulu regiu tragemu atentiunea cititorilor de timpuriu, ca in privintia executarei acestoru alegeri pana acum s'a si tenuity conferintia între sasi, atatu la Sibiu, catu si aiurea, fara cá se strabata in publicitate desbaterile respective. Cá apropos la acestu obiectu relegamu pe cetitori la „meetingulu romanu“ reportatu de „N. fr. Pr.“ si reprodustu de „Gazet'a“ in Nr. 29, unde se dice, ca romanii voru lua in seriósa atentiune si studiere actulu reorganizatiunei, luandu parte la ea cu tóta seriozitatea, dara inse numai pe lunga rezervarea facuta pentru dreptulu nationalu politicu.

Se nu dormitamú:

Ne imbuldiescu deodata organisarile si alegerile atatu cele la consiliale scolari, catu si aceste, si unele si altele ceru conferintie, cointielegeri si concentrari de voturi in persónele bine alese; numai de impartirea voturilor se ne ferimu prin defigeri si compromise intielegte si impartiale facute înainte. Caus'a nationale se ne fia inaintea ochiloru, ér' nu caus'a particulariloru, care adese e antinationale. Gratia domnului, ca intiepeniturele confesionali s'au contopitu in interesulu comunu alu conservarei nationalitatii, ceea ce credemu, ca se va dovedi si cu aceste ocazioni taiatórie fórté adencu in viéti'a nationale. Ne amu bucura, candu si mesurele si provocarile din partea capiloru besericesci in obiectulu acesta ar' atinge acésta córda atatu de neaperata pentru scopulu de a nu remané distrusi pe totu loculu, si inca chiaru si in obiectulu representarii intereselor scóleloru poporale, care se potu periclita, candu caracterulu celu nationalu alu scóleloru confesionale dimpreuna cu trecerea scóleloru la statu s'ar preface in fabrica maghiarisatória, déca se voru trage tóte in man'a cea scunda a statului, spre ceea ce atatu legea cea elastica, care da conditionatu in unele cuvinte, ceea ce a luatú pozitivu in altele, catu si intentiunea ei de a maghiarisá indreptatiesce pe regimu. — Legea despre nationalitati d. e. § 17 inca indreptatiesce pe ministrulu de cultu si instructiune a defige elu limb'a inventiamentului in tóte scólele facute din partea statului, care inca nu face scoli cu bani caduti din ceriu, ci cu aruncatura de una contributiune pe toti cei ce de sene nu voru a sustiené scólele sale nationale confesionale, prin urmare ceea ce nu voru vre a face de vóia buna pentru scóla sa romana, voru face o siliti pentru cea comuna, care va respecta apoi mai antaiu limb'a statului, de ar' fi numai 1/10 parte locuitori maghiari in cutare comuna, si inca cu dreptu de lege. — Va se dica, ca déca vreo comuna e atatu de paupera de spiritu, incatu se nu vre a sci de redicarea si in florirea scólei sale confesionale romane, atunci regimulu ei va da minte si o va sili se faca sacrificia, cá se sustiena cu toti una scóla, dupa cum seria legea, ca statulu vre cultura si legea lu indreptatiesce la acésta. Atunci se va satisfice in scól'a comuna dorintieloru tuturor limbiloru indreptatite, dar' romana, se 'ntielege,

ca va fi cea mai huiduita si cu timpu cu totulu ignorata. — Pentruca se nu uitamu, ca in desbaterile dietali respective s'a pronunciatu, ca pe viitoriu limb'a maghiara va fi limb'a generale a culturai si a perfectiunii in tóta Ungari'a, prin urmare nationalitatile nici nu potu in poterea legii pretende alta cultura nationale, decatu cultur'a nationale maghiara. Remane dara numai la resolutiunea confesiuniloru, adica a capiloru besericei si a respectivului poporu, cá apucandu mai seriosu a mana frenele institutiunei populari se dovedéscá regimului, ca n'au lipsa de sila, candu e vorba de a ingrighi de cultur'a fiiloru sei, cu usiuratarea limbei materne, in care se póte castiga acea cultura generale in 3—4 ani, pe care in scóla cu limba straina nu o póte castiga copilulu nici in 8 ani, fiinduca in limba necunoscuta nu-si póte castiga idei, decatu numai confuze séu celu pucinu are lipsa se invetia limb'a bine vr'o 4—5 ani si apoi se intielega, ce i se prelege pentru a-si agonisi cunoscientiele pretinse pentru viéti'a de cetatianu! Legea nu sci crutia.

Despre executorii ei ce vomu mai dice, decatu ca ei si dormindu viséza numai de maghiarisare, dara nóa ne trebuie salvu conductu pentru cultur'a nationale romana, care in scólele poporali preténde a fi nealienabile. —

Blasú 16 Maiu. Diu'a de 3/15 Maiu s'a serbatu si in anulu acest'a cu solenitate si pietate cuvenita. In preséra orasiulu fú iluminatu, ér' intru ins'a di de serbatória la 8 óre se tenuity liturgi'a apoi procesiune in campulu libertatii, unde se santí ap'a si dupa stropirea celoru presenti amesuratu datineloru santei nóstre beserice unu studente suinduse pre pétr'a, ce se afla in loculu tribunei dela 48, tenuity una cuventare ocaziunaria. Urarile de fericire pentru barbatii cu devotamentu catra natiune, parati a suferi si nevoliti a suferi pentru dens'a, se intielege, n'au lipsitu nici acum, si au fostu primite cu insufletire.

Dupa amédi studentii avura maialia (cu bani din Bucuresci, séu dela Mosc'a ori Petruburgu, va dice „K. Közl.“ si sororile ei maestre intru a respandí calumnie tendentióse si a nu se corege una data cu capulu, — cosecenti intru a seduce publiculu loru pre cali ratecite, fara a voli se considere, ca binele publicu cere buna intielegere fratiéscá, carea nu se ajunge prin suspitiunari si calumniari nerusinate), la care a luatú parte, cá in toti anii, dicundu asia intregu publiculu de aici.

Asia se serbá la noi 3/15 Maiu.

Urméza, se vedemu, óre stapanii nostri in estu anu mai terí-ne-voru pre la Osiorheiu, séu ne voru lasá in pace, se vedemu fiacare de ocupatiunile nóstre, cá asia se ne potemu platí darile, cari — gratia promisiuniloru de usiorare, ce s'au facutu cu atat'a fanfaronia! — se inmultiescu pre di, ce merge.

Eu nu crediu, ca in locu de a incercá impacare impleindu dorintiele nóstre cele prea indreptatite, voru repeti apucaturele de intimidare, ce au practisatu in an. tr., — dupa ce avura ocaziune de a se convinge, ca cu de acele nu potú trece nici preste pragu, necum se ajunga fericirea de a vedé tóta suflarea romana inecata.

Si chiaru se punemu, ca s'ar mai dá cineva, carele se fia cautandu materia de blamu pentru sene si ai sei, aici nu sciú cum ar' poté se capete una umbra macaru, de care se se póta legá; — de nu se va acatiá de evangeli'a dilei, unde s'au cetitu pasagiale acestea:

„Éra candu ve voru dá pre voi, nu ve grigireti, cum si ce veti graf: ca se va dá voue intru acelu ceasu, ce veti graf.“

„Si va dá frate pre frate spre mórte, tata-lu pre fetioru.“

„Era celu ce va rabdá pana in sfersitu, acela se va mantui.“
Mat. c. 10.

Prin cari cuvente Mantuitoriulu indemna pre ai sei la statoria, si facundu promisiunea mantuirei, celoru ce voru rabdá pana in sfersitu, le insufla curagiu neinfraantu si sperantia de reesire.

Acum déca unu fiscalu ultrazelosu va întórce agerimea sa spre a combiná aceste cu impregiurările locului si ale persóneloru, nu va aflá elu materia de a inferá de turburatori pre nesce cetatiani paciuiti, a-li smulge dela ocupatiunile loru pre cate 3—4 dile si a-li face se peregrineze in departare de 10 miluri spre a-si depune fasiunile nu despre faptele, ce mai vertosu despre cugetele si dorintiele loru.

Ma póte, de si nu se mai chiama Szentgyörgyi: ca dóra nu numai d. Sz. e zelosu, si zelulu onoratei congregatiuni a „reprentantiloru“ comitatului Albei inferióre „denumiti“ dupa gratiósá buna-aflarea dlui comite supremu, inca nu s'a fi recitu de totu.

Asia acum — póte se voru legá de evangeliu.

Omenii ce nu voiescu egalitatea si fratietatea, — déca voru a esi la ceva, — antaniu si mai antaniu oprésca de totu cetirea evangeliului si a Apostolului. Ca aceste dóue carti sante pentru inimicii, egalitatii si fratietatii adeverate suntu mai periculóse, decatu orice scripture revolutionaria; si pentru traia vocea loru divina e mai potente, decatu orice graiu omenescu, si pentruca latirea loru este neasemenatu mai mare.

Apoi poporulu nu mai este nici elu, cá in evulu mediu: nu tiene numai de cuventele: „tóta stapani'a este dela Ddiu“ si „tème-te, ca de aceea porta sabia“; cè mai cerca si elu; óre o stapania nedrépta, asupritória, tiranica, — o stapania, carea pre unulu partenesce, pre altulu asupresce, — póte fi dela Ddiu?

De aceea cine nu vré fratietatea si egalitatea, oprésca cetirea s. Scripture in limb'a poporului.

— Fiindu vorba de oprire, mi vine in minte, ce amu auditu in dilele trecute dela persóne demne de credintia.

Politi'a din Sibiu detiene mai multe carti romanesce, cari apriatu nu suntu oprite nici de potestatea civile nici de vreun'a din cele besericesci.

Intre cartile aceste e „Atlantele geograficu dnpa Bonnefort, adaptatu pentru scóelele romane de A. Tr. Laurianu. Parisu. Bucuresti 1868, unu produptu artisticu eminentu, si cá parte a literaturii romane acum de multu doritu cu sete de catra tóti ómenii nostri de litere. Ca lips'a de média ajutatoria la studiulu geografiei este prea grea sentita nu numai in tóte scóelele romane, ce si in tóte casele romane, pre unde se cetesce macaru cate unu diuaru.

D. Laurianu adaptandu acelu Atlante pentru romani, si M. Sa Domnulu Carolu I, subministrandu spelele necesarie pentru tiparire s'au nevolitu a delaturá acesta lipsa.

Ce folosu pentru noi, déca una politia prin purcederea sa ne rapesce potenti'a de a ne provedé cu acestu opu doritu?

Si me miru, ce a potutu casioná detienerea acestui Atlante: portretulu M. Sale, ce se afla in fruntea lui? Nu crediu, ca portretulu M. Sale este latitu in multe fotografie, litografie s. a., din cari unele mai nemerite, decatu tipulu din Atlante, — si ni se ambia spre cumpere prin tóte tergurele.

Chartele Nr. 9 „Daci'a romana“ si Nr. 10 „D. moderna“? Si mai pucinu potu crede, pentru ca „Daci'a romana“ e tiparita de milie de ori in toti atlantii vechi, si nime nu i opresce. „Daci'a moderna“ adica tienutulu Daciei vechie dupa statulu seu de adi ocure in multi atlanti noi si mai de aprópe a esitu nemtiesce la Flemming in Glogau. Si cui a venitu in minte se oprésca vreunu atlante de acestia? Nici avea cuventu: ca Daci'a cá conceptu geograficu nu póte fi spre superarea nimeni. Si nime nu e nebulu se viseze, ca alte lucruri s'ar poté infientiá prin tiparirea unei mape.

Deci on. politia ar' face fórte bine, déca ar' insciantia pre deregatori'a competente, care de buna sém'a nu va intardiá a ordiná liberarea „Atlantelui de Laurianu“ — si asia va probá, ca i diace la anima inaintarea culturai si intru poporulu romanu.

— Cuventulu „Osiorheiu“ -mi aduse a minte, ca „M. Polg.“ mai in dilele trecute se plangea, ca stangacii din Turd'a avendu unu procesu politicu cauta se mérga la Clusiu spre a fi ascultati, si asia suferu perdere de timpu si bani, ce usioru s'ar fi potutu preveni, déca judele investigatoriu ar' fi operatu in Turd'a.

I dau tóta dreptatea; inse mi-ar' fi placutu fórte, déca sentiulu de dorere s'ar fi deşteptatu in „M. P.“ in anulu tr., candu Blasianii cu vii cu morti au fostu citati la Osiorheiu, si redactoriulu Gazetei asemene, — de si Blasiulu si Brasiovulu suntu multu mai de parte la Osiorheiu, decatu Turd'a de Clusiu.

Si pentru acestia se potea „M. P.“ vaiera: ca dóra una folia liberala — cum voliesce a fi „M. P.“ — nu se supera numai de necesarele stangaciloru.

— Din „M. P.“ mai insemnu si verb'a lui catra „Herm. Ztg.“ unde i dice: „H. Ztg.“ nici pana adi nu s'a convinsu inca despre aceea, ca regimulu (celu de acum) are ochi, dara nu vede; are urechie, dara nu aude.“

Era din „Pesti Napló“ insemnu judecat'a despre starea Transilvaniei din diu'a de adi. „Una legiune intréga de anomalie si abusuri, anarhia traiescu si inflorescu si adi (in Transilvania); si rezultatulu acestor'a nu póte fi altu ce, decatu seracire si neindestulire generale.“

Aceste le-amu insemnatu cá se potemu judecá in ce tonu scriu diuariale stapaniloru despre regimulu si totu nu mergu la — Osiorheiu.

E tristu adeveru, inse adeveru: in tiér'a nóstra se dau statue, pre cari déca pune cineva man'a este scapatu de urmarirea severa; inse nu este er-tatu la toti a pune man'a pre ele, pentru ca statuele aceste adi cá si in dilele lui Tacitu porta inscriptiunea:

SERVIS TANGI NEFAS.

Inse speramu, ca nu pre multu timpu. — u.

Blasiu 17 Maiu. Eri dupa amédi se descarcá una furtuna cu grandina pre satele de pre Ternav'a mica. Catu de mare dauna s'a casionatu, nu se scie inca. Ternav'a se imfla rapede si molu una multime de pesci, cari fura prinsu cu manile. —

List'a

colectoriloru Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

1. Din Abrudu: Mihaile Cocu proprietariu in Abrudu, denumitu in sied. comit. asociat. tienute in 10 Dec. (28 Nov.) 1862 § 10. Ioane Galu adm. protop. in Abrudu, denumitu in sied. comit. asociat. din 12 Maiu 1883 § 36. Alexandru Amosu Tomasiu protop. onorariu in Abrudu denumitu in sied. comit. asociat. din 17 Sept. 1867 § 84.

2. Din Alb'a Iulia: Axente Severu proprietariu in Cricau, denumitu in sied. comit. din 10 Dec. (28 Nov.) 1862 § 10. Nicolau Berghianu senatoru in Belgradu, denumitu in sied. comit. din 4 Sept. 1866 § 72. Augustu Papu prot. in Belgradu denumitu in sied. comit. din 17 Sept. 1867 § 84. Alex. Tordasianu adm. prot. in Belgradu, denumitu in sied. com. din 17 Sept. 1867 § 84.

3. Din Aradu: Dr. Atanasiu Siandoru profesorulu in Aradu denumitu in sied. com. din 10 Dec. (28 Nov.) 1861 § 10.

4. Din Albacu: Nicolae Ispasu jude comunalu denumitu in sied. comit. din 17 Sept. 1867 § 84. Candrea, proprietariu in Albacu, denumitu in sied. comit. din 17 Sept. 1867 § 84.

5. Din Aiudu: Nicolae Gaietanu advocatu.

6. Din Bai'a mare: Teodoru Szabo protopopu, denumitu in sied. comit. din 10 Dec. (28 Nov.) 1861 § 10.

7. Din Beiusiu: Teodoru Kóvári direct. gimn. (vedi observ. Nr. 6).

8. Din Bistriti'a: Gabriele Dorgo dir. gimn. (v. obs. Nr. 6). Alex. Silasi protopopu, denumitu in sied. comit. din 17 Sept. 1867 § 84.

9. Din Blasiu: Ioane Fekete-Negrutiulu canonicu metrop. in Blasiu, denumitu in sied. comit. din 12 Aprile 1864 § 27. Georgiu Pop'a proprietariu, denumitu in siedintia com. din 2 Sept. 1862 § 97. Ioane P. Moldovanu profesorulu, denumitu in sied. comit. din 17 Sept. 1867 § 94.

10. Din Botzen: Ioane Dumbrav'a capelanu castrense in Botzen (in Tirolu) denumitu in sied. com. din 4 Nov. 1862 § 127.

11. Din Brasiovu: Ioane Georgiu Ioanu negutiatoriu, denumitu in sied. com. din 10 Dec. (28 Nov.) 1861 § 10. Radu Pascu negutiatoriu, denum. in sied. com. din 10 Dec. (28 Nov.) 1861 § 10. Ioane Petricu protopopu, denumitu in sied. com. din 10 Dec. (28 Nov.) 1861 § 10. Ioane Lengeru profesorulu gimn., denumitu in sied. comit. din 17 Sept. 1868 § 84.

12. Din Branu: Ioane Metianu protop. in Zernesci, denum. in sied. comit. din 10 Dec. (28 Nov.) 1861 § 10. Mironu, denumitu in sied. com. din 10 Dec. (28 Nov.) 1861 § 10.

13. Din Bistr'a: Augustinu Coltoru parochu, denumitu in sied. com. din 17 Sept. 1867 § 84. Dionisiu Darabantu notariu (v. obs. numelui premergatoriu.)

14. Din Campeni: Teodoru Teocu proprietariu, denumitu in sied. com. din 10 Dec. (28 Nov.) 1861 § 10. Georgiu Ioanette notariu comit. (v. obs. premerg.). Mihaile Andreiuc'a proprietariu, denumitu in sied. comit. din 17 Sept. 1867 § 84. Ioane Patiti'a protopopu, denumitu in sied. comit. din 17 Sept. 1867 § 84.

15. Din Cetatea de balta: Vasilie Moldovanu vice-comite in D.-San-Martinu, denumitu in sied. comit. din 10 Dec. (28 Nov.) 1861 § 10. Ioane Pinciu presiedinte de sedria in D.-San-Martinu, denumitu in sied. comit. din 17 Sept. 1867 § 84. Ioane Almasianu protopopu in Alm'a, denumitu in sied. comit. din 17 Sept. 1867 § 84.

16. Din Cernautiu: N. Hurmuzachi proprietariu, denumitu in sied. comit. din 10 Dec. (28 Nov.) 1861 § 10. Ioane a lui Georgiu Sbierea secretariu la societ. literaria, denumitu in sied. com. din 17 Sept. 1867 § 84.

17. Din Cincu mare: Ign. Mandocea admin. protop., denumitu in sied. comit. din 17 Sept. 1867 § 84. Moise Branisce ascultantu, totu in sied. din 17.

18. Din Clusiu: Vasilie Rosiescu prot., sied. com. din 10 Dec. (28 Nov.) 1861 § 10. Ioane Pamfiliu protopopu, sied. comit. din 17 Sept. 1867 § 84.

19. Din Cohalmu: I. Iosifu adm. prot. sied. comit. din 10 Dec. (28 Nov.) 1861 § 10. Paulu Banutiulu secretariu magistr. din sied. com. din 17 Sept. 1867 § 84.

20. Din Cazl'a: Vas. Buteanu jude proces., din sied. comit. din 8 Aprile 1862 § 44.

21. Din Crasn'a si Selagiu: Demetriu Coroianu vicariu in Simleulu Silvaniei, sied. comit. din 10 Dec. (28 Nov.) 1861 § 10. Georgiu Filipu advocatu, sied. comit. din 10 Dec. (28 Nov.) 1861 § 10. Florianu adv. obs. de susu.

22. Din Deesiu: Ioane Colceriu protop., sied. comit. din 10 Ian. 1865 § 5.

23. Din Dev'a: Ioane Papiu protop., sied. com. din 10 Dec. (28 Nov.) 1861 § 10. Georgiu Ciacianu vice-comite, sied. comit. din 17 Sept. 1867 § 84.

24. Din Doboc'a: Mihaile Bohatielu jude prim. in Gherl'a, sied. comit. din 10 Dec. (28 Nov.) 1861 § 10.

25. Din Doboc'a: Nicolau Crainicu protopopu, sied. comit. din 10 Dec. (28 Nov.) 1862 § 10.

26. Din Fagarasiu: Ioane Codru Dragusianu vice-capitanu (v. Nr. 25). Fogarasianu, (v. Nr. 25). Ioane Antonelli vicariu, sied. com. din 4 Sept. 1866 § 72.

27. Din Gherl'a: Lazaru Huz'a notariu consist. Ioane Muresianu proprietariu, sied. comit. din 17 Sept. 1867 § 84.

28. Din Halmagiu: Mog'a sied. comit. din 10 Dec. (28 Nov.) 1861 § 10.

29. Din Hondolu: Vas. Pipoziu protop., sied. com. din 10 Dec. (28 Nov.) 1861 § 10.

30. Három-Szék (Trei-scaune): Ioane Petricu protop. in Brasiovu (vedi si Nr. cur. 11).

31. Din Hatiegu: Ioane Ratiu protopu, sied. com. din 10 Dec. (28 Nov.) 1861 § 10. Petru Popu vicariu, sied. comit. din 6 Sept. 1864 § 51.

32. Din Ibasfaleu: Iosifu Siulutiu jude prim. in pensiune, sied. comit. din 10 Dec. (28 Nov.) 1861 § 10.

33. Din Ili'a: Ioane Orbonasiu protopopu.

34. Din Lugosiu: Iov'a Popoviciulu negutiatoriu, sied. com. din 10 Dec. (28 Nov.) 1861 § 10. Popaviti'a negutiatoriu, obs. de susu.

35. Din Lipov'a: Alexandru Ciordanu, (vedi Nr. cur. 34). Ioane Tieranu protopopu (vedi totu Nr. c. 24).

36. Din Magureni: Andreiu Medanu asesore, sied. comit. din 8 Aprile 1862 § 44.

37. Din Marmati'a: Mihaile Pavelu vicariu in Szigetu, sied. comit. din 10 Dec. (28 Nov.) 1861 § 10. Petru Mihali asesoru in Szigetu, sied. comit. din 17 Sept. 1867 § 84. (Va urmá.)

Proiectu de lege

(acum lege sanctionata, art. XXXVIII) in obiectulu instructiunei publice din scóelele poporali, primitu in siedintiele casei deputatiloru tienute in 19 si urmatóriele dile ale lunei Novembre 1868.

(Urmare.)

A. Scóele poporali elementari.

§ 44. In astfelu de comune, unde afara de eclesi'a séu credintiosii eclesieloru, care au institutu

corespondentorii recerintelor acestei legi, suntu celu pucinu 30 de baeti obligati la scola, a caroru parinti nu voiescu a se folosi de scolele confesionale sustatorie: comun'a e indetorata a infintia scola poporale comuna. Spesele acestei scole comune mai antaiu suntu a se acoperi din acele venituri ale comunei averi ale comunitatei, care suntu menite spre scopuri scolare, si inca in asia proportiune, in ce proportiune sta numerulu baetiloru ambulatori in scol'a comuna facie de invetiacei scolei seu scoleloru confesionali. Acei locuitori si posesori comunali, cari sustienu scola poporale confesionale corespondentoria recerintelor legi presinte, suntu numai intru atat'a deobligati a concurge cu dare comunale pentru sustinerea scolei comune infintiate in modulu amintitu, incatu aceea suma cu care concurgu in bani seu in naturale spre sustinerea scolei loru confesionale nu ie in pretensiune cinci percente dela sut'a darei directe.

§ 45. Acolo inse unde numerulu baetiloru de alta confesiune nu ajungu pana la 30, si acesti copii — incatu parintii nu s'ar ingrigi despre instructiunea loru in altu modu — voru ambla in scol'a confesionale existente, si parintii loru voru concurge la specele acestei scole totu in acelu modu si proportiune, ca si membrii acelei confesii, cari sustienu scol'a.

Din ce cauza in astfelu de scole pentru instructiunea doctrinei si a moralului e a se defige ore anumite, in care timpu baetii de alta confesiune — in urmarea ingrigirii si supraveghierii confesiei loru se voru impartasi in instructiunea religioasa respective in instructiunea religiei si a moralului.

§ 46. Comunitatile indepartate de olalta de o diumetate mila geografica, care nu suntu instare din propriile loru poteri a sustiené o scola elementare conformu legi, se potu intruni si infintia scola elementare comuna, seu potu tiené invetiatoriu comunu.

§ 47. De instructiunea baetiloru locuitoriloru din maieriste suntu indetorate a se ingrigi acele comune, de care se tienu maieristele; si anume a) seu prin redicarea scoleloru pentru maieriste; b) seu iu asia otare, unde pentru indepartarea maieristeloru infintiarea scoleloru nu ar' coresponde scopului, (se ingrigescu) prin aplicarea invetiatoriloru ambulanti.

§ 48. Instructiunea scolei poporale elementare cuprinde doua cursuri, si anume: 1. instructiunea cotidiana, care tiene 6 ani, si a 2 a instructiunea scolastica repetitoria, care tiene 3 ani.

§ 49. In scol'a cotidiana suntu obligati a ambla toti copiii, cari au implinitu alu 6-le anu pana la implinirea anului alu 12-le. Exceptiune se ierta numai in privint'a aceluor copii, cari dupa instructiune de patru ani pasiescu in institutu mai inaltu (in scol'a civile, scol'a midilocia), si acolo invetia celu pucinu doi ani.

§ 50. Baietii cari au implinitu anulu alu 12-le si in genere toti aceia, cari au finitu intre-gulu cursu alu scolei cotidiane suntu deobligati a ambla in scol'a repetitoria. De ca totu in aceea comuna ar' fi scole confesionale seu alte scole poporali, in care suntu numai 6 cursuri scolari, baetii esiti din aceste scole inca suntu deobligati pana la implinirea aloru 15 ani a cerceta scol'a repetitoria comunale.

§ 51. Baetii cari si voru documenta paupertatea, nu solvescu taxa de invetiatura.

§ 52. Numerulu oreloru de instructiune cu privire la invetiacei suntu: in scolele cotidiane celu pucinu 20, celu multu 25 pe septemana, intielegunduse intru aceste si doctrin'a religiei si a moralului, abstragunduse inca exercitiile corporali si exercitiile economiei rurale seu de gradinaritu.

In scolele repetitorie suntu ern'a 5, ver'a 2 ore.

§ 53. Alumnii ambulatori in scol'a cotidiana pana la etatea de 10 ani — cu exceptiunea timpului vacantie — suntu ern'a — ver'a indetorati a ambla intr'o forma la scola; invetiaceiloru mai betrani de 10 ani — mai alesu in comunele, care se ocupa cu economi'a rurale — scaunulu scolare li pote concede, ca afara de timpulu ferieloru in celu mai urgentu timpu de lucru in doua lune de dile se amble numai in scolele de dominica.

§ 54. Timpulu amblarei la scole pe sate se tienu celu pucinu optu, la cetati celu pucinu noué lune.

§ 55. Studiele obligate pentru scolele poporali elementari suntu: a) doctrin'a religiei si a moralului; b) cetirea si scrierea; c) socot'a din capu si cu cifre si cunoscerea mesuratoriiloru din patria; d) gramatic'a, exercitie de verbire si intielesuali; f) geografic'a si istoric'a patriei; g) ceva din geografic'a si istoric'a universale; h) fisic'a; i) istoric'a

naturala, cu deosebita privire la modulu de vietia si la tienutulu, de care se tiene cea mai mare parte a parintiloru baetiloru; k) exercitie de economia rurale si de gradinaritu; l) instructiunea mai principalelor drepturi si dorintie civili; m) exercitiulu corporale, cu privire la exercitiulu militare.

§ 56. Determinarea din timpu in timpu a planului de instructiune se tiene de ministrulu instructiunii publice.

§ 57. In scol'a poporale elementare comunale potendu ambla baetii fiacarei confesii, despre instructiunea doctrinei religiei si a moralului au a se ingrigi diferitele confesii. Acest'a instructiune a religiei trebuie se se tienu afara de orele comune scolare si totdeun'a e publica.

§ 58. Fiacare baetu are a se instrui in limb'a materna, incatu acest'a limba e un'a dintre limbele folosite in comuna, din asta cauza in comune de limbi diferite e a se aplica astfelu de invetiatoriu, care e capace a instrui in limbele usuate in comune mai populate, unde locuiescu in mai mare cantitate locuitori de limbi diferite, incatu ierta poterea comunei se potu alege si adiunti de invetiatori de diferite limbi.

B. Scole poporali superiori.

§ 59. Acele sate si orasie, care numera celu pucinu 5000 de locuitori suntu indetorate a infintia si a sustiené scole poporali superiori, seu deca le ierta puterile materiale, scole civile.

§ 60. Comunitatile, care suntu intr'o distantia celu multu de o diumetate de mila potu infintia scola poporale superioara comuna.

§ 61. Cursulu instructiunii in scolele poporali superiori pentru baeti e 3, pentru baete 2 ani.

§ 62. Elevulu, care voiescu se fia primitu, trebuie seu se produca testimoniu, ca a absolvitu cursulu din scol'a poporale de 6 clase intr'o scola publica, seu se depuna examenulu de primire din cunoscintiele necesarie de base a scolei poporali superiori.

§ 63. In privint'a limbei instructiunii si in privint'a instructiunii religiei, precum si in privint'a numerulu de sub conducerea unui invetiatoriu, nu altcum in privint'a vacatiiloru si aici au valóre §§-ii (34, 54, 57, 58) de mai susu. Baetii si baetele in aceste scole negresitu au a se instrui deosebitu.

§ 64. Studiele: a) pentru baieti: caligrafic'a si desemnulu; limb'a materna; in care scola limb'a instructiunii nu e cea maghiara, e a se propune limb'a maghiara; aritmetic'a si geometri'a cu exercitia de aplicatiune; fisic'a si istoric'a naturale, cu desclinit'a privire la agricultura si industria; geografic'a si istoric'a (universale si a patriei); liniile fundamentale ale economiei rurari: studiulu constitutiunii patriote; manducere simpla a cartiloru; exercitiulu corporale, cu privire la exercitiile militari; cantare.

b) Pentru baiete: caligrafic'a si desemnulu; aritmetica, limb'a materna, in care scola limb'a propunerei nu e cea maghiara, acolo se propune limb'a maghiara; geografic'a si istoric'a; fisic'a si istoric'a naturale; (cu deosebita privire la gradinaritu si la ocupatiunile femeesci); cantarea; lucruri de mana femeesci.

§ 65. Intru o scola poporale superioara funghedia celu pucinu doi invetiatori ordinari si unu adiunctu.

§ 66. Orele de preste septemana in fiacare clase potu fi celu pucinu 18 si celu multu 24 dimpreuna cu instructiunea religiei. Unu invetiatoriu nu e detoriu a instrui mai multu de 30 de ore pe septemana.

Capu VI. C. Scole civile.

§ 67. Comunitati mai mari, carora le ierta puterile materiale, suntu indetorate in locu de scola poporale superioara a infintia si sustiené — pentru toti locuitorii comunitatei fara destingere de religie, — scole civile.

§ 68. In scolele civili cursulu instructiunii pentru baieti e 6, pentru baete 4 ani.

§ 69. Acei elevi, cari ar' voi a fi primiti in scol'a civile, trebuie seu se arate testimoniu, ca a finitu primulu cursu de patru ani in scol'a poporale, seu se depuna examenulu de primire din cunoscintiele recerute pentru a poté pasi in scol'a civile.

§ 70. In scol'a civile sub conducerea unui invetiatoriu nu potu fi mai multi de 50 de invetiacei.

§ 71. Baietii si baietele in scolele civile suntu a se desparti cu totul.

§ 72. In scol'a civile conformu poterei materiale a comunelor trebuie se fia patru, siese, inse celu pucinu 3 invetiatori ordinari si unulu adiunctu.

§ 73. Orele de preste septemana in fiacare clase a scolei civile suntu pentru invetiacei celu pucinu 24, celu multu 26, intielegunduse si instructiunea religiei si a moralului.

§ 74. Studiele scolei civile: doctrin'a religiei si a moralului, limb'a materna, stilistic'a si literatur'a unde limb'a instructiunii nu e limb'a maghiara, acolo se propune limb'a maghiara, unde e limb'a maghiara, acolo incependu dela cursulu alu treile se propune limb'a germana; computulu estinsu pana la computulu civile si politicu; geometri'a, geografic'a si istoric'a patriotica si universale; istoric'a naturale, fisic'a, chemi'a, cu privire la industria, negutiatoria si economia; economi'a rurale seu studiulu industriei; cu privire la lipsele comunei si ale tienutului; statistic'a, liniile fundamentale ale dreptului publicu, privatu si cambiale; manducerea cartiloru; desemnulu luat in consonantia cu geometri'a si caligrafic'a; cantare; exercitie corporali si in arme. Studie extraordinarie suntu dupa cum ierta puterile materiale ale comunei si numai in ore extraordinarie: limb'a latina, francesca, music'a si altele.

§ 75. In privint'a limbei de instructiune si in privint'a instructiunii religiei suntu in valóre ordinatiunile §§-loru 30(?) si 40(?) ai acestei legi.

§ 76. In privint'a studiiloru insirate in paragrafulu 74, in scolele civile infintiate pe sem'a baetiloru, planulu instructiunii e a se staveri asia, ca in cele patru cursuri d'antaiu ale scolei civile, de si mai pe largu, se se propuna totu acele studie, care se instrueza in cele patru clase inferioare ale scolei midilocie (gimnasiu reale), esceptiunandu limb'a latina. Celelalte studie mai multu se potu numai incepe in cei d'antai patru ani, si mai mare parte suntu a se propune in ultimele doua cursuri ale scolei civile.

§ 77. Planulu de instructiune in scolele civile, cu privire la ordinatiunile ambiloru paragrafi precedinti, din timpu in timpu lu va staveri ministrulu instructiunii publice.

§ 78. Totu ministrulu instructiunii publice va staveri si aceea, ca in scolele civile infintiate pentru baete, care dintre studiele numerate se se omite si care se se primésca in loculu loru.

§ 79. Fiacare comuna mai antaiu e indetorata a satisfacé acelei obligatiuni, ca se infintieze acele institute de instructiune, care e indetorata a le infintia in intielesulu acestei legi; deca inse a satisfacutu acestei obligatiuni, are dreptu a infintia institute poporali mai inalte, si seu complete seu numai cu unulu seu doua cursuri anuali.

Capu VII. Institute pentru instructiunea poporale infintiate din partea statului.

§ 80. Afara de institutele pentru educatiunea poporale, care in intielesulu legi suntu indetorate comunele a le sustiené, ministrulu de instructiunea publica are dreptu, ori si unde, unde vede a fi necesariu a infintia institute pentru instructiunea poporale conformu relatiuniloru locali, numai pe spelele statului, aceste institute suntu a se organisa in modulu determinatu in §§-ii 23—78 si stau sub consiliulu scolariu comitatense si sub autoritatea inspectorelui scolasticu.

Capu VIII. Despre preparandie.

a) Preparandiele pentru invetiatori.

§ 81. Statulu infintieza prin diferitele tienuturi ale tieriei 20 de preparandie pentru invetiatori.

§ 82. Preparandic'a trebuie se fia in legatura cu o scola exercitatoria, in carea preparandii se se pota cultivá in modu practic.

§ 83. Preparandiei trebuie adausa o gradina celu pucinu de 2 juguri, ca elevii se capete instructiune practica din agricultura, din pomaritu si din vinaritu.

§ 84. Personalu profesoralu consta dintru unu profesore diriginte, din doi profesori ordinari, dintr'unu adiuntu si dintr'unu invetiatoriu in activitate in scol'a practica.

§ 85. Salariulu profesoriloru ordinari e 1000 si 100 fl. bani de cortelu. Afara de ast'a profesorele diriginte capeta pentru agendele directorali unu onorariu de 200 fl. Salariulu profesorului adiuntu e 450 fl., cortelu si incalditu in edificiu scolasticu si viptu liberu la mes'a publica. Salariulu invetiatorului scolei de modelu e 700 fl. afara de cortelu.

§ 86. In preparandia se primescu elevii de corpu sanetosu, cari au petrecutu anulu alu 15-le, si in limb'a materna (?), in computu, in cunoscintia geografiei si a istoriei suntu celu pucinu intru atat'a versati, catu propunu in cele 4 clase inferioare

ale gimnasiului séu scólei reale. Elevulu ce do-
resce a pasi in preparandia e detoriu séu a aratá
testimoniu dela scól'a publica, séu se se supuna
examenului de primire.

§ 87. Cursulu preparandiale duréza 3 ani.

§ 88. Studiele obligate suntu: Doctrin'a re-
legiunei si a moralului; pedagogi'a, metodulu in-
structiunei, geografí'a, istori'a (universale si a pa-
triei); limb'a materna limb'a maghiara, limb'a ger-
mana, sciintiele naturali si aplicarea acelorla la agri-
cultura si industria, economi'a cu exercitie econo-
mice si de gradinaritu, doctrin'a constitutiunei pa-
triei, matematic'a si geometri'a, cantarea si music'a
(deosebitu cetar'a si fortépianulu), caligrafí'a si de-
semnulu, instructiunea exercitiului corporale, in
scól'a practica (de modelu) exercitarea instructiunei.

§ 89. Prin ministrulu de instructiunea pu-
blica se determinéza din timpu in timpu, ca dintre
studiele de instructiune in fiacare clase, care si in
ce estensiune va fi se se propuna.

§ 90. Preparandiele fiindu fara distingere de
relegiune institute de statu, instructiunea eleviloru
in cele relegiöse e detorintí'a respectiveloru confe-
siuni; onorariulu desclinitiloru profesori de relegiune
si moralu lu solvesce statulu.

§ 91. Edificiele preparandiali cuprindu in sene
localitatile recerute pentru instructiunea si alimen-
tarea eleviloru.

§ 92. In fiacare preparandia se infiintéza in-
tretienere comuna, unde pentru o taxa mederata
totu invetiacelelu e provediutu cu viptu intregu.
Tax'a intretienerei se straveresce anualminte de con-
siliulu diriginte alu preparandiei. Lemnele si sier-
bitorii la comun'a intretienerei i solvesce institutul.
De altmintrea participarea in intretienere se lasa
pe liber'a voia a invetiacelelui.

§ 93. In tóta preparandi'a, institutul sol-
vesce tax'a intretienerei pentru mai multi invetia-
cei sermani, diliginti si de portare buna. Mai multi
invetiacei sermani, diliginti si de portare buna se
impartasiescu si in stipendie.

§ 94. Beneficiile viptuali si stipendiali le im-
partasiesce consiliulu diriginte, pe bazea testimonie-
loru substernute si pe bazea recomandatiunei din
partea corpului profesoral. Beneficiile aceste pe
langa o portare buna si diligintia egale — suntu
a se dá prunciloru invetiatoriloru sermani, si se
estindu si asupra prunciloru invetiatoriloru scóle-
loru confesionali.

§ 95. Ordinea si curatieni'a in edificiulu in-
stitutului o sustiene sierbitoriulu scolaru, fiindu de-
toriu asupra acesteia a supraveghiá dirigintele.

§ 96. Tóta preparandi'a e a se provedé cu
biblioteca constatória, incatu se póte, din opuri de
specialitate folosibile liberu si din partea invetiacei-
loru. Pentru sporirea bibliotecei in totu anulu e de
a se intrebuintiá o suma anumita.

§ 97. In cauzele disciplinari si in relatiunile
personali ale invetiaceiloru in instanti'a prima de-
spune scaunulu profesoral constatatariu din corpulu
profesoral.

§ 98. De asupra scaunului profesoral sta
consiliulu diriginte sub presiedinti'a comisariului in-
vetiamentale alu comitatului aceluia si constatatariu
din profesoral diriginte si din alti cincí membri
denumiti din partea ministeriului de instructiunea
publica.

§ 99. Consiliulu diriginte conduce afacerile
spirituali si materiali ale preparandiei conformu in-
structiuniloru ministrulu de instructiunea publica;
vegghiéza asupra activitatei corpului profesoral si
judeca in cauzele apelate la densulu dela scaunulu
profesoral.

Inse in cauze mai ponderöse partile potu re-
curge si in contra judecatiloru consiliului diriginte
la ministeriulu de instructiunea publica.

§ 100. Membrii consiliului diriginte afara de
presiedinte si de profesorele diriginte capeta rebo-
nificarea nu cumva avendeloru spese de calatória si
diurne din cass'a institutului.

§ 101. In totu anulu se tienu examé pu-
bliche in presentí'a inspectorelui comitatense si a
membriloru consiliului diriginte.

§ 102. Dupa terminarea cursului preparan-
diale la unu anu, si mai tardiu la doi ani, care
timpu 'lu póte petrece invetiacelelu cu instructiune
practica, totu elevulu trebuie se se supuna unui
examé din tóte studiele si elaboratele scripturali din
preparandia si desclinitu din prax'a instructiunei,
si numai dupa implinirea acestei conditii cu suc-
cesu póte capeta diploma de invetiatoriu.

§ 103. Cei ce voiescu a se face demni pentru

statiune invetiatorésca din scólele poporali superiori
séu din scólele civili, afara de examenulu staveritu
in §-lu 102 din studiele si metodulu de instruc-
tiune din scólele poporali si din cele ale scólei ci-
vile au se se mai supuna unui examé inaintea au-
toritatei ordinate din partea guvernului.

§ 104. Cei ce la examenele detiermurite in
§-ii 102 si 103 suntu respinsi de dóua ori, nu se
mai admitu la esamenu.

§ 105. Preparandie private potu infiintá nu-
mai acei individi, cari sustienú scóla poporale ele-
mentaria séu superióra, unde individi cultivandi
pentru statulu invetiatorescu se póta castigá si in-
structiune practica. Inse elevii acestoru preparan-
die private suntu detori a depune examenele teore-
tice si practice, — carora dupa legea presente suntu
supusi elevii instituteloru preparandiali publice, —
in órecare institutu preparandiale publicu.

b) Preparandie pentru invetiatoresce.

§ 106. Statulu in deosebitele tienuturi ale
tierei infiintéza si institute preparandiali pentru in-
vetiatoresce, in care institute se voru cultivá invetia-
toresce pentru clasele de fete mai alesu din scó-
lele poporali superiori si din scólele civili.

§ 107. Elevele institutului preparandiale stau
sub supraveghiarea unei invetiatoresce ce locuiesce in
institutu, elevele inca locuiescu tóte in laintru si
mananca la olalta. Consiliulu diriginte póte se
conceda locuinti'a extranea numai exceptionalminte.

§ 108. Se primescu astfelu de fete de 14
ani deplini, care au terminatu intregulu cursu din
scól'a poporale superióra. Tóta elev'a trebuie se se
supuna unui examenu strictu de primire, din tóte
studiele poporale superióre.

§ 109. Cursulu invetiamentale e de 3 ani.

§ 110. In institutele preparandiali pentru fe-
mei afara de profesorii barbatesci — pentru in-
struirea sciintieloru femeiesci — voru fi a se aplicá
unu numeru indestulitoriu de invetiatoresce de capa-
citatea receruta.

§ 111. Studiele obligate in preparandiele fe-
meiesci suntu: doctrin'a relegiunei si a moralului,
caligrafí'a si desemnulu, limb'a materna si ortogra-
fi'a, limb'a maghiara, limb'a germana, geografí'a si
istori'a, pedagogi'a, aritmetic'a, fisic'a si istori'a na-
turale (cu deosebita privire la gradinaritu si la o-
cupatiunile femeiesci d. e. la fertu), regulele econo-
misarei si a tienerii casei, lucruri femeiesci, exer-
citarea instructiunei in clasa de fete a scólei
practice.

§ 112. Numerulu eleviloru priminde cate in-
tr'unu institutu, 'lu determinéza guvernulu.

§ 113. Didactru nu este. Cele ce locuiescu
in institutu capeta cortelu si spalatu in cinste, éra
viptu capeta pentru unu pretiu moderatu. Pentru
mai multe fete sermane si de o diligintia excelinte
solvesce institutul tax'a instructiunei comune. Nu-
merulu acestora in urmarea substernerei consiliului
diriginte 'lu determinéza ministeriulu de instructi-
unea publica.

§ 114. Afara de examenele anuali, elevele
care au terminatu cursulu intregu, suntu detore a
se mai supune unui examenu strictu din tóte stu-
diele si numai estu-modu potu dobandi diploma.
Aceeá care la unu astfelu examenu se respinge de
dóua ori, nu se mai admite la examenu.

§ 115. In cauzele disciplinari profesorele di-
riginte alu preparandiei si invetiatorescele ordinare ju-
deca asupra eleviloru in instanti'a prima; consiliulu
diriginte in instanti'a a dóua. (Va urmá.)

UNGARI'A. Dela dieta. In siedinti'a din
20 Maiu Dr. Miletiú face urmatóri'a

INTERPELATIUNE:

Fiinduca suntu incunoscintiati din fontana se-
cura, cumca ministeriulu de resbelu imperatescu din
Vien'a prin rezervatulu seu cercetéza pe tienuturile
facisie cu Bosni'a, ca cate zidiri ar' avé erariulu pe
marginea aceea, cari s'ar puté folosi de spitale de
resbelu, mai incolo cati individi credintiosi s'ar
afla, cari si ar' dá adificiale totu spre scopulu de
spitalu de resbelu; si fiinduca in tienuturile facisie
cu Bosni'a se latiesce scirea, cumca Austri'a e aple-
cata a ocupa Bosni'a, ceea ce toema nu consuna cu
impartasirile oficiöse ale ministeriulu austriacu de
externe, care vorbi de intentiuni de pace in genere
si cu deosebire, ca nici in Orientu nici in Occidentu
n'are de scopu a face ocupatiuni.

Eu atragu atentiunea regimului maghiaru la
impregiurarea de susu, care conturbéza animele na-

tiuniloru si póte compromite pacea pré seriosu, cu-
tezu, dice, a face catra d. ministru presiedinte ur-
matóri'a interpelatiune:

1. Are regimulu maghiaru, dar' cu deosebire
ministrulu presiedinte, cunoscintia despre aceea, cum-
ca pre teritoriulu granitariu se facu pregatiri, cari
se intreprindu atatu de batatoriu la ochi.

2. E aplecatu ministrulu a-si întórce influin-
ti'a sa la loculu celu mai inaltu respectivu pentru
cá regimulu austro-maghiaru in totu casulu se nu
urmeze intreventiunea in privinti'a Orientelui, nici
in privinti'a Bosniei politic'a cuceririi.

Pest'a in 20 Maiu 1869.

Se va impartasi ministrului presiedinte. —

Cronica esterna.

ROMANI'A. Bucuresci. In 10 Maiu se
serbéza in Romani'a aniversarea fundarei dinastiei
romane prin aducerea Altetiei Sale principelui re-
gale Carolu I., adica diu'a aniversaria, in care a
sositu domnitoriulu in sinulu Romaniei si in capi-
tal'a Bucuresci, urmandu apelulu natiunei romane.

Mari'a Sa Domnitoriulu audiendu de acésta ser-
bare a adresatu min. presiedinte relativu la cele-
brarea aniversariei dile din 10 Maiu urmatóri'a
epistola:

„Domnule presiedinte!

Diu'a de 10 Maiu, in care urmandu apelulu
natiunei romane, amu intratu pentru prim'a óra in
acésta capitala, este scumpa animei mele, ea pe fia-
care anu restringe mai multu legamentulu ce me
unesce cu Romani'a.

Pana acum se consacra, din partea autoritati-
loru, sume destulu de insemnate spre a celebrá ani-
versarea ei, astadata inse asi dori cá asemenea fon-
duri — de s'ar fi alocatu — se se aplicé spre a
aliná suferintiele celoru in lipsa si modulu acest'a,
d'a manifestá simpatiile pentru persón'a mea, imi
va fi celu mai placutu.

Alu dtale afectionatu
CAROLU.

Bucuresci 7 Maiu 1869.“

Din strainatate e de insemnatu, ca cor-
tesele Spaniei au primitu cu 214 in contra la 71
voturi forma de regimu monarchica. — Greci'a -si
continua planele ei in contra Turciei de si pe suptu
mana. — Se vorbesce despre intelnirea imperati-
loru Franciei, Austriei si Prusiei deodata. —

Varietati.

— Pinacoteca din Iasi a fostu visitata in diu'a
St. Pasci de I. Sa Domnitoriulu si augustulu seu
frate, care au reماسu acolo timpu de trei óre. Mai
alesu principele Leopold, fiindu insusi pictoru, s'a
interesatu fórte multu de tóte tablourile. I. S.
Domnitoriulu a binevoitu a exprimá multiamirile
sale pentru progresulu ce a observatu la acésta
scóla. — „Cur.“

— (Concertu americanu.) In Bostonu din A-
meric'a se arangeaza acuma unu concertu precum
n'a mai fostu in lume. Cantece nationale ameri-
cane voru fi parte cantate de 20.000 copii, parte
executate cá simfonie cu acompaniamentu de clo-
pote si de bubuitulu tunurilor, ce se voru dirige
prin electricitate. Un'a suta de ferari s'au anga-
giatu pentru acompaniamentulu corului tiganiloru
din oper'a „Trovatore“. S'a inceputu si construi-
rea unui amfiteatru, in care voru avé locu preste
50.000 persóne. — Asia ne istorisescu diurnalele
straine, si déca scirea acésta este adeveratea atunci
de siguru antreprimorii acestui concertu voru anga-
giá si cateva sute de doctori spre a cura dupa
concertu spectatorii la care a suferitu audiulu loru.

— Traianida poema epica de d. Bolintinénu
a esitu in partea prima de suptu tipariu si se afla de
vendiare la „Albin'a Pindului“ cu 3 douedieceri. —

CURSURILE

la bursa in 24 Maiu 1869 sta asia:

		5 fl. 85	cr. v. a.
Gabini imperatesci	—	—	—
Augsburg	—	121	50
London	—	124	25
Impromutulu nationalu	—	61	75
Obligatiile metalice vechi de 5%	—	69	75
Actiile bancului	—	742	—
„ creditului	—	286	60

Obligatiile transilvane ale desarcinarii pamentului in
20 Maiu 1869:

Bani 76 40 — Marfa 76-80.